

„BEZ SZKOLNEJ ŁAWY” - CAŁOROCZNA OFERTA WARSZTATÓW EDUKACYJNYCH DLA PRZEDSZKOLNYCH GRUP „ZEROWYCH” NA ROK SZKOLNY 2018/2019

Muzeum Zamek w Oświęcimiu zaprasza dzieci i nauczycieli przedszkolnych „grup zerowych” do skorzystania z całorocznej oferty warsztatów edukacyjnych **„BEZ SZKOLNEJ ŁAWY”**.

Tegoroczna oferta edukacyjna wzbogaciła się o nowe tematy warsztatów i lekcji muzealnych organizowanych w Ratuszu – nowym oddziale Muzeum Zamek (Rynek Główny 2), w którym mieści się również nowa wystawa stała pt. **„W przestrzeniach historii. Dzieje miasta Oświęcimia”**.

Warsztaty oraz lekcje muzealne związane są z tematyką historyczną, w tym historią miasta Oświęcim oraz etnograficzną. Zajęcia mają na celu rozbudzenie wyobraźni i twórczej kreatywności uczestników, zachęcenie do poznawania dziedzictwa miasta Oświęcim, pielęgnowania zwyczajów i obrzędów oraz dostarczania wiedzy i informacji na temat dziejów Polski i świata.

Warsztaty edukacyjne składają się z części merytorycznej z prezentacją multimedialną oraz plastycznej – twórczej. Z kolei lekcje muzealne to interaktywne spotkania z historią w przestrzeni wystawienniczej Muzeum Zamek oraz Ratusza – nowego oddziału Muzeum (Rynek Główny 2).

INFORMACJE PRAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELI:

- Warsztaty edukacyjne przeznaczone są dla przedszkolnych „grup zerowych”;
- Czas trwania warsztatów: **ok. 60-90 minut** w zależności od liczebności grupy oraz tematu zajęć (czas ustalany jest podczas telefonicznego zapisu grupy);
- Koszt warsztatów: **7 zł od dziecka**, opiekunowie bezpłatnie; **grupa do 30 osób**;
- Zapisy na warsztaty przyjmowane są pod numerem telefonu **33 842 44 27** (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja);
- Czas trwania lekcji: **ok. 45 minut**;
- Koszt lekcji: **5 zł od dziecka**, opiekunowie bezpłatnie; **grupa do 30 osób**;
- Zapisy na lekcje przyjmowane są pod numerem telefonu **787 915 911** (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja);
- W czasie trwania warsztatów/lekcji za grupę odpowiedzialny jest opiekun grupy;
- **WAŻNE** Potwierdzeniem rezerwacji jest wypełnienie **FORMULARZA ZGŁOSZENIA** (do pobrania na stronie <http://muzeum-zamek.pl/bez-szkolnej-lawy-edukacja-muzealna/>) i przesłanie go na e-mail: kasia.krajewska@muzeum-zamek.pl

W przypadku nie przesłania wypełnionego formularza w ciągu 5 dni roboczych od rezerwacji telefonicznej termin będzie anulowany.

TEMATY WARSZTATÓW EDUKACYJNYCH		
Lp.	Nazwa warsztatów	Rodzaj warsztatów
1.	Prehistoria – na tropach jaskiniowców	historyczne
2.	Mężni Rycerze, Nadobne Niewiasty – z wizytą w średniowiecznym zamku	historyczne
3.	NOWOŚĆ W krainie faraonów, sfinksów i piramid	historyczne
4.	NOWOŚĆ Czworonożni towarzysze broni – żołnierze i zwierzęta w armii	historyczne
5.	NOWOŚĆ W starej poczcie – metody wysyłania wiadomości na przestrzeni wieków	historyczne
6.	Konik, Fryga, Malowana lala – zabawki naszych dziadków	etnograficzne
7.	Gdzie kot zamiata ogonem – przesady i wierzenia ludowe	etnograficzne
8.	Parada kapeluszy – nakrycia głowy na przestrzeni wieków	etnograficzne
9.	Panna Marzanna- warsztaty o obrzędach przywoływania wiosny	wiosenne
10.	Jajko czy Kura – historia pisanki	wielkanocne
11.	Wiosenne wicie palmy	wielkanocne
12.	Od Gwiazdora do Turonia - czyli kolędnicy wędrownicy, świąteczni przebierańcy	bożonarodzeniowe
13.	Sianko pod obrusem – świąteczne tradycje	bożonarodzeniowe
TEMATY LEKCJI MUZEALNYCH		
1.	NOWOŚĆ W średniowiecznym mieście (RATUSZ)	historyczne
2.	NOWOŚĆ Nielatwo być księciem, niełatwo być księżną – z wizytą na książęcym dworze (RATUSZ)	historyczne
3.	NOWOŚĆ Ile to kosztuje? O wartości pieniądza na przestrzeni wieków (RATUSZ)	historyczne
4.	NOWOŚĆ Wyprodukowane w Oświęcimiu (RATUSZ)	historyczne
5.	NOWOŚĆ Oświęcimskie kamieniczki (RATUSZ)	historyczne

- **Uwaga!** Potrzebne materiały na warsztaty edukacyjne:
  - Na zajęcia „**Prehistoria – na tropach jaskiniowców**” prosimy, aby każde dziecko przyniosło plastikową butelkę 1,5 l oraz kamień wielkości dłoni.
  - Na zajęcia „**Konik, Fryga, Malowana lala – zabawki naszych dziadków**” prosimy, aby każde dziecko przyniosło plastikową butelkę litrową (np. po mleku) oraz skarpetkę (rozmiar dorosłego).

WARSZTATY EDUKACYJNE:

1. „Prehistoria – na tropach jaskiniowców”

Celem warsztatów edukacyjnych jest zapoznanie dzieci z dwoma głównymi okresami prehistorii – paleolitem oraz neolitem. W ramach zajęć uczniowie dowiedzą się jak przebiegała ewolucja człowieka, w jaki sposób pierwsi ludzie zdobywali pożywienie, gdzie mieszkali itd. Ponadto dzieci będą mogły zobaczyć ślady człowieka prehistorycznego, które przetrwały do czasów współczesnych – w postaci malowideł naskalnych pozostawionych w jaskiniach.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom ewolucję człowieka oraz życie codzienne ludzi prehistorycznych i ślady jakie pozostawili po sobie w jaskiniach – malowidła naskalne. W ramach zajęć dzieci będą mogły przebrać się w stroje jaskiniowców, aby jeszcze lepiej wczuć się w klimat epoki kamienia łupanego.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają rysunek na kamieniu oraz maczugę.

WAŻNE Na zajęcia prosimy, aby każde dziecko przyniosło plastikową butelkę 1,5 l oraz kamień wielkości dłoni.

2. „Mężni Rycerze, Nadobne Niewiasty – z wizytą w średniowiecznym zamku”

Celem warsztatów jest zapoznanie dzieci z elementami życia codziennego w średniowieczu zarówno niewiast jak i rycerzy. Uczniowie dowiedzą się jaka moda panowała w średniowieczu, jak wyglądał rynsztunek rycerza oraz ówczesna biżuteria. Dodatkowo w części merytorycznej uczniowie będą mogli przymierzyć hełm rycerski oraz spróbować utrzymać miecz i tarczę.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom życie codzienne w średniowieczu. Ponadto uczniowie przekonają się, że nie tak łatwo było zostać rycerzem w średniowieczu.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie zaprojektują i wykonają przyłbicę rycerską (chłopcy) i koronę (dziewczynki).

3. „W krainie faraonów, sfinksów i piramid”

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z historią starożytnego Egiptu. Uczniowie poznają najświetniejszych faraonów, ich stroje oraz insygnia władzy. Dowiedzą się jak mieszkali zwykli Egipcjanie, czym były piramidy i kto je budował.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży uczniom historię starożytnego Egiptu, postać faraona oraz hieroglify.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają koronę faraona.

4. „Konik, Fryga, Malowana lala – zabawki naszych dziadków”

Celem warsztatów edukacyjnych jest zapoznanie dzieci z historią pierwszych zabawek oraz pokazanie jak takie zabawki wyglądały, z jakich materiałów były wykonane. Ponadto chcemy pokazać jak dawniej dzieci spędzały swój wolny czas, co towarzyszyło im w trakcie licznych zabaw, jeszcze zanim pojawiły się komputery i telefony komórkowe.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, podczas której dzieci zapoznają się z historią zabawek oraz zobaczą jak wyglądały stare zabawki.

- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych, uczniowie wykonają konika na patyku (lub świątecznego reniferka) jedną z najpopularniejszych zabawek minionych czasów.

WAŻNE Na zajęcia prosimy, aby każde dziecko przyniosło plastikową butelkę litrową (np. po mleku) oraz skarpetkę (rozmiar dorosłego).

5. NOWOŚĆ „Czworonożni towarzysze broni – żołnierze i zwierzęta w armii” (klasy 1 – 6)

Celem zajęć jest zapoznanie uczniów z rolą zwierząt, które służyły w armiach i były towarzyszami broni żołnierzy. Poznamy niedźwiedzia Wojtka, małą Kasię oraz lwa Roscoe i wiele innych zwierząt, które służyły w armiach będąc często równocześnie maskotkami oddziałów.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy prezentacja multimedialna, która przybliży uczniom rolę zwierząt służących w armiach.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć uczniowie wykonają własnego „towarzysza broni” – maskotkę-zwierzaka.

6. NOWOŚĆ „W starej poczcie – metody wysyłania wiadomości na przestrzeni wieków” (klasy 1 – 6)

Otwarcie pierwszej stacji pocztowej w Oświęcimiu miało miejsce 1 listopada 1818 roku. Celem zajęć jest zapoznanie uczniów z dawnymi sposobami wysyłania wiadomości i komunikowania się na odległość oraz zasadami adresowania listów.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży uczniom historię poczty w Oświęcimiu oraz metody wysyłania wiadomości na przestrzeni wieków.
- ✓ **Plastycznej** – podczas której uczestnicy wykonają własne gołębie pocztowe (klasy 1-3) lub karty pocztowe z kopertami i lakowe pieczęcie (klasy 4-8).

7. „Gdzie kot ogonem zamiata – przesady i wierzenia ludowe”

Celem warsztatów jest omówienie przesądów i wierzeń, które w polskiej tradycji towarzyszą nam od wieków. Nasi przodkowie nie mieli takiej wiedzy realnej jak my dziś, dlatego też wyjaśniali sobie otaczający ich świat za pomocą ludowych mądrości, które dziś nazywamy wierzeniami, przesadami lub zabobonami.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom polskie wierzenia ludowe oraz najbardziej znane przesady. Poznamy również różne „strachulce”, które pojawiają się w opowieściach ludowych.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają z papieru i kolorowej bibuły własnego „strachulca”, którego na koniec przedstawia grupie w teatrze cieni podczas „straszego pokazu”.

8. „Parada kapeluszy – nakrycia głowy na przestrzeni wieków”

Celem warsztatów jest zapoznanie dzieci z nakryciami głowy na przestrzeni wieków, omówienie najbardziej charakterystycznych kapeluszy i przybliżenie ich historii. Ponadto dzieci dowiedzą się w jakich kapeluszach występują ich ulubieńcy w filmach animowanych.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży uczniom historię nakryć głowy na przestrzeni wieków.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają wiosenny kapelusz z talerzyka papierowego, który przyozdobią bibułą i innymi kolorowymi ozdobami.

9. „Panna Marzanna – warsztaty o obrzędach przywoływania wiosny”

Celem warsztatów jest przybliżenie dzieciom obchodów związanych z żegnaniem zimy oraz witaniem wiosny. Przybliżenie sylwetki tradycyjnej kukły Marzanny oraz przedstawienie pierwszych oznak wiosny wśród roślin i ptaków.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom tradycje związane z powitaniem wiosny oraz jej pierwsze zwiastuny.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają kukielkę Panny Marzanny dla każdego z uczestników, z którą później wrócą do szkoły.

10. „Jajko czy Kura – historia pisanki”

Celem warsztatów jest przybliżenie ciekawych obrzędów związanych z jajkami wielkanocnymi, które są do tej pory kultywowane w różnych regionach Polski. Uczniowie podczas wiosennych zajęć poznają historię zdobienia jaj wielkanocnych w Polsce i na świecie oraz dowiedzą się skąd pochodzi nazwa – „pisanka”. Może odpowiemy również na odwieczne pytanie, co było pierwsze – jajko czy kura.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom historię pisanek. Ponadto dzieci będą mogły zobaczyć różne techniki i wzory zdobienia jajek w Polsce i na świecie.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają kolorową kurę na patyku.

11. „Wiosenne wicie palmy”

Celem warsztatów jest poznanie polskich zwyczajów związanych z wiciem palmy wielkanocnej oraz zaprezentowanie palm charakterystycznych dla danych regionów, które różnią się wyglądem i techniką wykonania. Ponadto poznamy regiony, w których odbywają się konkursy na najdłuższą palmę.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom tradycje związane z wiciem palm wielkanocnych oraz ich późniejsze zastosowanie w obrzędach ludowych.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie nauczą się wykonywania bibułkowych kwiatów oraz stworzą własną palmę wielkanocną z zajączkiem lub kurczaczkiem.

12. „Od Gwiazdora do Turonia - czyli kolędnicy wędrownicy, świąteczni przebierańcy”

Celem zajęć jest przedstawienie pięknego polskiego zwyczaju, jakim jest kolędowanie. Podczas zajęć dzieci dowiedzą się, w jakie postacie przebierają się kolędnicy, dlaczego Turoń bodzie rogami i kłapie pyskiem, kim są Draby i Herody, a Gwiazda pięknie się kręci przy radosnych śpiewach i psotach przebierańców. Uczniowie będą mogli „pogłaskać” Turonia, przebrać się za Dziada, zakręcić Gwiazdą czy przymierzyć maskę.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży dzieciom historię kolędowania oraz stroje i zwyczaje kolędnicze.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie wykonają maskę Turonia/kręcącą się Gwiazdę. uczniowie wykonają wspólnie piękną szopkę krakowską, którą następnie zabrają ze sobą do szkoły.

13. „Sianko pod obrusem – świąteczne tradycje”

Celem warsztatów jest przedstawienie uczniom świątecznych zwyczajów i tradycji wigilijnych, zapoznanie ich z dawnymi dekoracjami świątecznymi oraz przybliżenie im takich pojęć jak podłóżniczka, opłatek, świat.

Warsztaty edukacyjne składają się z dwóch części:

- ✓ **Merytorycznej**, której towarzyszy ciekawa prezentacja multimedialna, która przybliży uczniom świąteczne zwyczaje i dekoracje wigilijne.
- ✓ **Plastycznej** – podczas zajęć warsztatowych uczniowie zaprojektują i wykonają własne ozdoby na choinkę – aniołki/choinki z opłatka oraz drewniany samolocik lub aniołka z klamerki, papierową bombkę – pawie oczko.

LEKCJE MUZEALNE:

1. **NOWOŚĆ „W średniowiecznym mieście” RATUSZ**

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z wyglądem średniowiecznego miasta. Na przykładzie Oświęcimia dzieci dowiedzą się jak dawniej zakładano miasta oraz poznają związane z tym pojęcia, takie jak: prawo niemieckie, przywilej lokacyjny, zasadzca. Korzystając z rycin i eksponatów muzealnych spróbujemy wspólnie opowiedzieć kim byli dawni mieszkańcy miasta i jak wyglądało ich życie codzienne.

WAŻNE Lekcja jest realizowana w RATUSZU – nowym oddziale Muzeum Zamek w przestrzeni wystawy stałej „W przestrzeniach historii. Dzieje miasta Oświęcimia”.

Zapisy na lekcję przyjmowane są pod numerem telefonu 787 915 911 (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja).

2. **NOWOŚĆ** Nielatwo być księciem, nielatwo być księżną - z wizytą na książęcym dworze **RATUSZ**

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z obyczajami panującymi na książęcym dworze. Dzieci poznają pierwszą oświęcimską parę książęcą - Władysława i Eufrozyny oraz mieszkańców dworu. Poznamy również legendę o Białej Pani z Zamkowego Wzgórza. Dodatkową atrakcją będzie na zakończenie zajęć wspólna gra „Nielatwo być księciem” i „Nielatwo być księżną”.

WAŻNE Lekcja jest realizowana w RATUSZU – nowym oddziale Muzeum Zamek w przestrzeni wystawy stałej „W przestrzeniach historii. Dzieje miasta Oświęcimia”.

Zapisy na lekcję przyjmowane są pod numerem telefonu 787 915 911 (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja).

3. **NOWOŚĆ** „Ile to kosztuje? O wartości pieniądza na przestrzeni wieków” **RATUSZ**

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z historią pieniądza od czasów przed monetarnych do współczesności. Dzieci dowiedzą się na czym polegał barter i czym były płacidła, kim był mincerz i czym się zajmował oraz jak nazywała się moneta bita w oświęcimskiej mennicy. Wspólnie przyjrzymy się prezentowanym na wystawie monetom i banknotom, którymi płacili dawni mieszkańcy miasta.

WAŻNE Lekcja jest realizowana w RATUSZU – nowym oddziale Muzeum Zamek w przestrzeni wystawy stałej „W przestrzeniach historii. Dzieje miasta Oświęcimia”.

Zapisy na lekcję przyjmowane są pod numerem telefonu 787 915 911 (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja).

4. **NOWOŚĆ** „Wyprodukowane w Oświęcimiu” **RATUSZ**

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z historią i działalnością przedwojennych zakładów przemysłowych na terenie Oświęcimia. Wspólnie wyjaśnimy na czym polega różnica między manufakturą a fabryką. Do wiemy

się od czego pochodzi określenie Parowa w nazwie Fabryki Wódek i Likierów Jakóba Haberfelda. W trakcie zajęć uczestnicy będą mogli wsiąść do zabytkowego samochodu Pragi-Baby i udać się na przejażdżkę po ulicach dawnego Oświęcimia.

WAŻNE Lekcja jest realizowana w **RATUSZU** – nowym oddziale Muzeum Zamek w przestrzeni wystawy stałej „W przestrzeniach historii. Dzieje miasta Oświęcimia”.

Zapisy na lekcję przyjmowane są pod numerem telefonu 787 915 911 (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja).

5. NOWOŚĆ Oświęcimskie kamieniczki **RATUSZ**

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z historią wybranych kamienic z terenu miasta Oświęcimia. Zaprezentowana na zajęciach zostanie: kamienica Jakóba Haberfelda, Ratusz, Hotel Herz, kamienica Ślebarskich oraz Pałacyk Ślubów. **WAŻNE** Lekcja jest realizowana w **RATUSZU** – nowym oddziale Muzeum Zamek w przestrzeni wystawy stałej „W przestrzeniach historii. Dzieje miasta Oświęcimia”.

Zapisy na lekcję przyjmowane są pod numerem telefonu 787 915 911 (obowiązuje wcześniejsza rezerwacja).